Ч. 126. Чернівці, неділя дня 9. (21.) червня 1896. Рочник XII.

# БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ
щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

## Важну промову в делеґациї

мав п. О. Барвіньский дня 16-го с. м. Промова ся доторкає ся і Українцїв в Росиї і наших відносин на австрийскій Руси. Справу розвою нашого народу поставив п. Барвіньский ясно перед очи такого законодатного тїла, як делеґациї, через що она набере ширшого розголосу. Не маємо ще стеноґрафу сеї промови під рукою, тому, застерігаючи собі слово на пізнїйше, подаємо зміст єї після віденьских часописий.

Дел. Барвіньский заявив, що се неоспоримий факт, що тридержавний союз показав ся дуже успішною орґанїзациєю оборонною в середній Европі, котрій маємо завдячувати удержане і скріплене европейского мира. Се мушу — говорив бесїдник — піднести з великим вдоволенєм, будучи заступником Галичини, котра передовсїм потрібує спокою для свого культурного розвитку. Відтак висказав ся п. Барвіньский з признанєм о експозе ґр. Ґолуховского і підніс сей уступ, в котрім каже ся, що відносини нашої монархії до Росиї уложили ся дружно. Непохитне придержуванє істнуючих договорів і оминанє всего, що могло би збудити підозрінє, мов би вмішувано ся у внутрішні відносини держав балканьских, — надають ся до того, щоби усунути недовіре до російскої полїтики, тим більше, що володар великого царства і управитель російского мінїстерства справ заграничних уважають ся прихильниками мира. Нема нїякої причини сумнївати ся о правдивости мирних змагань теперішного правительства російского. Свобідний розвиток держав балканьских без всякої чужосторонної інґеренциї у внутрішні їх відносини мусить кождий щирий прихильник европейского мира повитати радісно.

Однак хто знає бодай сяк-так внутрішні відносини російскі, сей не може заперечити, що в російскій суспільности суть могучі і впливові елементи, котрі напирають до радикальних змін в станї посїданя культурних народів і держав та отверто заявляють своє вороговане против культури т. зв. „гнилого заходу“, против середно-европейского союза мирового і специяльно против нашої монархії. Сї елементи, котрі старають ся вибити на Росиї пятно панросийскої держави одноцїльної і длятого тужать за середновічним московским станом первістним, заходять ся також вплинути на публичну опінїю, на скілько она там може бути заявлена, і на офіцияльну Росию. Не хочу тут виказувати, якими средствами веде ся там русифікацийна система не лиш супротив славяньских племен: Поляків, Чехів і Русинів, але також супротив Нїмцїв, Ляпонцїв, Финів, Вірмен, Румунів і Грузинцїв. Рівно-ж не маю наміру, предкладати делеґациї цїлий ряд фактів, з котрих она могла би пізнати, що в наслїдок впливу панславістичних елементів руско-україньский нарід в Росиї єсть вивятий зпід права і позбавлений всякої можности культурно розвивати ся, бо рідна мова тамошних Русинів, котрі числять майже 18 мілїонів, прогнана зі школи і церкви, а російска цензура придавлює руску лїтературу і єї унеможливляє. Але позволю собі сконстатувати сей неімовірний факт, що рускі переклади латиньских і грецких клясиків, словарі і граматики, чисто наукові розвідки в рускій мові не лиш не печатають ся в Росиї, але також не сьміють бути впускані з Галичини до Росиї. Не моя річ, а також тут не місце, висказувати ся про се, в який спосіб російске правительство зможе оправдати такі зарядженя перед Европою при кінци 19-го віка, таку систему, котрої цїль зрусифікувати всї племена і замальґамувати їх в одноцїльну державу. Сї внутрішні відносини так пожалованя гідні, що лишать ся по всї часи ганьбою в російскій історнї. Думаю, що не може бути рівнодушним для австро-угорскої монархії і єї правительства, як також для свобідного розвитку тут замешкалих народностий славяньских, коли зі сторони т. зв. славяньского комітету благотворительного, єго філїй і всїляких єго аґентів, ширить ся явно пропаґанда письмом і словом в хосен сеї панславістичної системи між австрийскими Славянами, щоби їх приєднати для сеї асиміляцийної ідеї. Отсе рите спиняє також свобідний і самостійний розвиток руского народу в австро-угорскій монархії і шкодить інтересам державним. Не сягаючи

---

22)

## ЦАРІВНА.

Оповідане
Ольги Кобилянської.

*(Дальше).*

Я була зворушена, роздражнена. Була би плакала, але не з жалю. З нетерпеливости. Він мене гнївав. З кождого єго слова визирав завсїгди якийсь „хосен“, щось „розумне“, якась „користь“... Се мене болить.

„Над чим ви думаєте, Орядин?...“ звернулась я вкінци до него, щоб не сидїти мовчки.

„О, мої думки не інтересні!“ відповів він. „Я звичайна натура, а ті справляють ся скоро з собою. Я йду завсїгди найкоротшою дорогою, то й гадки мої буденні.“

Се мало мене вколоти, (оно й вкололо) а єму справити якусь приємність.

„Дайте менї щось оживляючого до думаня, Орядин, щось, що пригадувало би лїсний воздух, щось ясне, сонячне!“ просила я єго з-тиха.

„Від мене жадаєте ви сего?“ питав він роздражнено. „До того я не здатний!“ І він замовк нагло, а тимчасом якийсь нервовий вигляд опанував єго лице.

„До чого ви здатні?“ спитала я.

Він розсьміяв ся так, що я, ненадїючи ся сьміху, прокинула ся.

„Ви сьмієте ся з мене, Орядин?“ спитала я, вппливши в него уважно очи.

„Знаєте, що?“ сказав, не зважаючи на моє питане. „Я веду також з собою борбу, яку? скажу колись пізнїйше, а поки-що дайте лїпше менї щось оживляюче до думаня!“

„Ну, коли так, то я скажу вам отсе: „Ідїть своєю дорогою, і не дбайте о загал, коли маєте на оці гарну цїль!“

„Я йшов уже раз своєю дорогою; се знаєте вже.“

„І то було зле?“

„О стілько зле, що не добив ся нею до цїли.“

„Се не може бути! Ідїть лиш витревало далї: сильна воля поборе все.“

„Я хотїв би той дар мати, що ви, а то дар: одушевляти ся, Наталко!“

„І у вас він є!“

„Ну, я сего не знаю.“

„Я знаю, Орядин. О, я вірю в вас! не знаю, яка ваша борба, але не спроневіряйтесь нїколи тому, що давало вам доси відвагу і право бути гордим. Не дбайте о загал і йдїть своєю дорогою, доки не опинитесь високо-високо!“

Я вхопила єго за руку і стиснула єї кріпко, а очи в мене заяснїли.

Він видивив ся на мене здивований, а опісля усьміхнув ся.

„Чи у вас бувають частїйше такі пориви?“ спитав.

Єго питане заболїло мене і я опустила очи в низ.

„Чи се пориви?“

„О, се може бути і настрій!“

*

Він не згадує нїколи анї одним словом, що я була колись єго „царівною“, мов би се не він, а хто иньший любив мене. А я мовчу і собі горда, горда мов той олень. Нехай мовчить, думаю, коли вже так, коли вже не може любити більше, але нехай не дорікає менї Льорденом!

Правда, він не знає, що в моїм серцю дїє ся і що в нїм не так супокійно, як я виглядаю, що в нїм дозріває думка розірвати ненавистні звязи і відвернути ся від всїх на завсїгди. Справдї, отсе дозріває в моїм серцю, але поки-що то се лиш моя тайна і я не виявляю єї і перед ним, хоть би і як слїдив мене. Ох, лиш сили додай менї Боже, сили, щоб я не спроневірила ся собі і правдї; а я поборю всю погань, яку тілько стріну по дорозї свого житя...

### VI.

*(Знов пізнїйше).*

Я вже знаю, що я єму не цїлком байдужа

далеко, позволю собі вказати на факт, який лучив ся недавно в часї торжеств коронацийних в Москві на бенкетї, на котрім звістний журналїст буковиньский і аґент (Григорій Купчанко) піднїс тоаст на сполучене з Росиєю Славян, нидїючих під австрийским ярмом. Про се донесли всїлякі ґазети. Обовязком правительства, спинити се рите і захоронити опінїю публичну як також маси народу перед того рода змаганями обдурювання. А средства, котрі можуть лихо основно усунути, суть отсї: підпиране свобідного національного і культурного розвитку всїх в нашій славній монархії замешкалих народностий і заспокоєнє їх жадань.

Бесїдник покликав ся при тім на здорові погляди знатного нїмецко-австрийского полїтика, котрий цїлком справедливо каже, що лиш незрілі і необразовані народи суть небезпечностию для держави. „Лишім ми — каже він — наші полуднево-славяньскі народности в їх примітивнім станї, а они станут добичию панславізму, жертвою Росиї. Славяньске племя, котрого житє є без висшого прямованя і без власної самосьвідомости, а єго мова не має лїтератури, як легко дасть ся від російских висланників зловити вудкою на приману єдности расової! Противно-ж дайте славяньским племенам могучу самосьвідомість, їх житю національному сильно пульсуючий осередок, а їх мові історию, то они самі будуть боронити свою індивідуальність і не дадуть утопити ся в великім московскім морю расовім“. Я уважав потрібним рівнож заявити ся за тим пересьвідченєм, бо лиш в сей спосіб буде підперте і запевнене становище державне нашої монархії, чого я, будучи Русином, щиро бажаю в інтересї мого народу і краю“.

---

## З Чернівців до Аббациї.

Допись „Буковини“.

*(Подорож до Аббациї. — Вистава в Пештї. — Аббация).*

Розголос, який розійшов ся, особливо послїдними часами, про клїматичне і купелеве місце Аббацию, спонукав і мене вибрати ся тамтуда, бо, як знаєте: мода грає в сьвітї велику ролю. Яко чоловікови моди, випадало і менї вибрати ся до Аббациї, а по дорозї повернути доконче і на виставу в Пештї.

Не знаю, чи вдам описати, як слїд, сю мою інтересну вандрівку. Хотїв би я Вам розповісти декотрі свої враженя з дороги, хотїв би й описати Вам докладнїйше прекрасну Аббацию, однак не вийде оно мабуть так дуже складно, бо я не належу до „бувалих“ людий, а тим меньше до тих специялїстів, що продукують томами інтересні сьвітові описи.

Моя вандрівка відбула ся via: Стрий-Лавочне-Пешт-Фіуме.

Прибувши ранком до Стрия, мусїв я тут майже три години чекати на львівский поїзд. Треба було забити чимось сей довгий час; отже пішов я оглядати по послїднім пожарі наново відбудоване місто, котрого я з того часу не бачив. Новий Стрий виглядає досить гарно: улицї рівні, доми побудовані досить симетрично в новім ґустї. Та проте все немило мусить вразити кождого сьвідомого Русина, що в головнім містї Підгіря, чисто руского округа, всї написи улиць поміщені виключно в польській мові, що надає місту чисто польський характер. Поступив я і до міскої руской церкви, та на жаль і тут застав образ скрайної нужди, повно дїр в камінній підлозї, стіни брудні, образи примітивні. Мимоволї погадав я собі на меценаса д-ра Олесницкого і єго полїтичного товариша о. Давидяка, що то послїдними часами наробили тілько крику своєю „єдино спасительною“ патріотичною дїяльностию, та величезними признаками сеї полїтичної роботи. В Стрию ще не можна зобачити сих величезних признак. — А оно так би було гарно, як би слїди їх патріотичних заходів знати було і в столици сего руского округа. Але звістно, від критики чужих заходів до здобутків у власнім крузї дїланя дорога дуже далека...

Львівским поїздом прибула до Стрия цїла дубляньска рільнича школа з професорами, та з ними їхав я аж до Пешту. Пізнав я всїх професорів; найстарший професор Паньковский, дуже поважний і сьвітлий муж. Між студентами два, а іменно Раковский і Весселовский, говорили через цїлу дорогу між собою по руски, а се сьвідчить цїлком наглядно, що шовінїстичний вплив в польских школах не вбиває руского серця, коли оно живе і щиро полюбить свою рідню. — Прекрасну панораму околиції: Сколього, Тухлї і Лавочної, годї вірно змалювати: врештї она всїм добре знана. Видно тут вже перші проби деревної індустрії, але, на жаль, знаходить ся она ще в чужих, а не в руских руках, та не знати, чи й перейде коли она в наші руки.

Видрапавшись на верх „Бескида“, годї налюбовати ся чаруючим видом. Богато витерпів сей прастарий велит під динамітом найновійшої культурної роботи. Порозривано єго підземними тунелями, щоби зробити вигіднїйшу дорогу для руху зелїзничих поїздів. По другій, полуднєвій сторонї Бескида починає ся вже богата мадярска держава, що придушила всякий питомий розвій немадярских народів, а особливо Русинів, котрі лишені всякого духового проводу, затратили навіть почуте народне. Низький культурний стан угорских Русинів відбиває ся вже на перший погляд на рускі осади і їх господарку. Всюди бідні хати, мало де добачити якої худоби, а цїле рільництво ще в дуже примітивнім станї. Инакше виглядають мадярскі осади. Тут на кождім кроцї подибуєш наглядні признаки добробиту і богатства. Осади побудовані симетрично, сїльскі будинки рівнають ся нашим міским домам, а на просторих пасовисках безчисленні череди коний, рогатої худоби і безрог. Поля просторі взірцево оброблені.

Сей добробит, сї богатства майже що крок збільшають ся, коли зближати ся до Буда-Пешту. В поля перемінені степи довкола Буда-Пешту переглянути годї, та годї й подумати, кілько то потреба рук, щоби можна обробити і справити такі величезні простори. Не дивниця, що в тих сторонах вже побудовано ріжнородні величезні фабрики, о яких у нас на Буковинї, а навіть і в Галичинї ще й мови не було.

О 9. год. 55 м. вечером прибув я до Буда-Пешту. На двірци зелїзничім чути лиш мадярский крик. З тяжкою бідою перебив ся я через сї товпи людий, та дізнав ся від зелїзничого послугача, котрий ломав трохи по нїмецки, що в готелях коштує найменьша комната 4 зр. денно. Не було иньшої ради, як держати ся дубляньскої школи, що мали наперед замовлене мешканє. Приймили мене радо, і я дістав маленьку комнату на другім поверсї в приватнім помешканю за 2 зр. денно, а харч в реставрациї Поляка Смольницкого, дуже добрий, за цїлком звичайну цїну.

На двірци повитали дубляньску школу делеґати польскої кольонії, а в реставрациї Смольницкого відбула ся спільна вечера, де посипали ся патріотичні бесїди.

Погадав я собі, як то між другими людьми якось инакше, якось по людски. Як то, на примір: Поляки всюди держать ся свого, держать ся купи, уміють жити своїм житєм. А Русини? Таж врештї на Уграх жиє до 400 тисяч Русинів, і не без того, щоби і в Пештї не була цїла хмара людий руского роду; та що з того? Они не признають ся вже до свого роду, до свого народу, їх там цїлком не слїдно, їх там цїлком не чути!

Переспавшись в моїй тїсній і горячій комнатцї, пішов я раненько оглядати місто. Та не так то легко орієнтувати ся в Пештї, зваживши і те, що всї написи виключно мадярскі. Взяв я собі знову якогось послугача-жидка, що говорив з кепска по нїмецки, дав єму 1 зр., і він опровадив мене ріжними улицями аж до Дунаю. Аж ту розтворив ся перед мною величавий вид. На

---

хоть маю також то переконанє, що забув би мене знов скоро. Але я? Чим він менї? Сама не знаю відповіди. І люблю і не люблю, і притягає і відпихає мене, і жаль менї єго і засуджую єго, а одного таки не можу забути, іменно того, що він син того самого народа, котрого вірною донькою єсьм я...

Нераз говорить з огнем, пориваючо про яку небудь справу, зараз „отвирає“ кождому очи, а коли спитаєш єго пів години пізнїйше про то саме, видивить ся на тебе, усьміхне ся зневажливо, і скаже: „не маєте над чим иньшим думати?“ або: „Хто би собі над тим голову ломив! З того не будете жити!...“ Се мене відпихає від него, оно показує в нїм ступінє для тоньших ідей. Чи він давнїйше не був таким, чи може я того не розуміла, чи таким зробила єго борба о бит? О, хто би менї обяснив се! Тепер і не замічаю в него давної тонкости в чутю: она є у чистих натур без ріжниції у мужчин і женщин, особливо у поетичних натур. Але проте все є в нїм щось, що мене приковує, і я знаю, се тота сила, що не дала єму потонути в вирі бруду.

*

Се дїяло ся нинї з ранку.

Я ходила в город годувати кріликів. В своїх білих кожушках они ледви замітні на снїгу, і лиш їх червоні лагідні оченята сьвідчать, що се они! Мене знають добре. Дрібні, малесенькі, прискакують безшелестно до мене, утирають свої мохнаті борідки о мої руки — я їх люблю...

Сеї ночи упав знов сьвіжий снїг. Уклав ся на гіллю дерев, на всїм немов надиханий. Величезні, дорогі мої гори Карпати, зі своїми біло поприбиранними лїсами блестїли сріблисто проти сонця, а над всїм тим миготїло ясне, майже прозоро-синє небо...

Навкруги тихо, урочисто, саме так, як би все на час здержало віддих і ждало на щось сьвяте. В таких хвилях молю ся. Не словами, але серцем, душею молю ся: Бажаю щоби сьвітлом перенила ся й моя душа, щоби істнуюча краса наповнила і моє серце, щоби стало чисте, прозоре, мов та імла, що десь-не-десь звисає ще над деревами!

Так молилась я, а пять мінут пізнїйше перервав несамовитий звук дзвінків санок то урочисте ожиданє і я опинила ся перед Льорденом...

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

„Оставте мене, оставте мене!“ просила я стрівожена, коли ми остали ся по раз другий самі, і він мене хотїв цїлувати.

„Чи таке поведенє пристоїть судженій?“ спитав він, усьміхаючись на-силу.

Я мовчала. Не знала, що сказати. Чула тілько в очах сльози і велике пригноблене так, що ледви волїкла за собою ноги.

Він підійшов наново.

„Таж я вам уже раз казала, тепер казала!“ говорила я, не зводячи неспокійного погляду з него, щоби не скористав з тої хвилї.

„Я люблю соромливість“, сказав він, „она украшає женщину мов вінок з білого цьвіту, однак все має свої границї. Я знаю, що роблю, в мене суть на те права!“

„Нї!“ відповіла я филюючим упрямим голосом.

„Нї! Ха-ха!“

„Нї! Ті права не годять ся з моїм серцем!“

„Так? Гай, гай! бач як розфільзофувала ся! Впрочім нехай буде тепер твоя воля. Я знаю людску натуру; ти дикун, моя красуне... на часок, ха-ха, на часок!“

О, Боже мій!...

І я єго просила, щоби не чинив більше того, не цїлував мене нїколи. Нїколи, коли я того не схочу. Я того не можу знести, нїяким чином, нї за що в сьвітї. Чи він того не розуміє? Нї, він того не розумів!

Я цїлком прибита. Така стрівожена, що трохи не скричу в голос, коли почую єго за собою. А він собі з того жарти строїть, стаючи коло мене нечайно, або сїдаючи близько коло мене. Тїтка і Лена сьміють ся на цїле горло з мого страху, особливо тїтка, аж за боки береся. А я не знаю, що в тім є сьмішного... Також

стрімкій горі, мов на високім троні, розсїла ся стара Буда. Пишна своєю величавою, королївскою палатою поглядає поважно на свого удалого, богатого сина, на Пешт, що у єї ніг за Дунаєм заняв величезні простори землї.

Пешт то справдїшна резиденция, відповідна богатій угорскій державі. Кожда улиця становить там немов для себе осібне місто. Нема там домів, нема там звичайних камениць, лиш можна сказати, одна палата за другою, борять ся між собою о першеньство, а в тих палатах величезні, богаті склепи з прекрасними виставами. А вже цїлком маєстатично виглядає улиця Андрашого, що тягне ся більше двох кільометрів. Не меньше вражіне робить і цїла сторона від Дунаю, де на чудно устроєних ходниках над берегом Дунаю відбуває ся щоденно велике корсо. І там палата коло палати, а між тими палатами немов царствує новий величавий будинок мадярского парляменту і величава палата судівництва. Обі ті палати коштували до 40 міліонів зр.

Вже то треба признати Мадярам, що они всїма силами стараають ся показати сьвітови свою животність, свій національний патріотизм. І власне лише то могуче почутє патріотичне, те почутє національної спільности, та національна гордість з'уміла оборонити їх тисячилїтну політичну самостійність і побороти числом сильнїйших своїх сусїдів.

О тій могучій силї, о тім національнім богатстві дає найлучше сьвідоцтво і теперішна вистава в Пештї.

Ся вистава устроєна в міскім парку, а для означеня величини єї хочу лише те сказати, що в порівнаню до львівскої вистави, вистава в Пештї є що найменьше чотири рази більша. В серединї виставового парку находить ся досить велике озеро, на котрім пливають малї пароходи. Над тим озером збудовано також величавий павільон, де поміщена історична вистава плавби на Дунаю.

Другі павільони тяжко злїчити, а ще труднїйше орієнтувати ся Немадярови, бо всї написи павільонів самі мадярскі. Лише один правительственний павільон хорватский має напись латиньскими буквами в хорватскій мові: а на босняцкім павільонї уміщено мадярску і сербску напись, сю послїдну латиньскими буквами і гражданкою. Босьняцкий павільон і поміщена там вистава презентує ся дуже поважно і інтересно.

Взагалї цїла вистава імпонуюча, а тілько поправдї впрочім борба против мадяризациї старала ся до тепер сю виставу яко мадярску здискредитувати.

Того дня, коли я був на виставі, був там також і шведский престолонаслїдник, і повно всякого народу, ґрупами, а то Мадяри, Словаки і Нїмцї.

*(Конець буде.)*

## НОВИНКИ.

*Чернівцї, дня 20-го червня 1896.*

**П. Василь Щурат**, наш знаний молодий письменник, котрого працї друкували ми часто і в *Буковинї*, зложив сими днями на віденьскім унїверситетї докторат фільозофії. Дня 10-го с. м. здавав головне ріґорозум із славяньских лїтератур, фільольоґії і історії, а дня 17-го с. м. друге фільозофічне ріґорозум. Сими днями наступить промоция п. Василя Щурата на доктора фільозофії.

**Ректором** львівского унїверситету вибраний др. теольоґії о. Йосиф Комарницкий, а ректором львівскої політехнїки проф. др. Мечислав Лазарский.

**Байки „Галичанина“.** Недавно подав „Галичанинъ“ вість, що Пр. Куйловский має бути іменований епископом перемиским, а єго наслїдником др. Бартошевский або о. Теофіл Сембратович. На основі добрих інформаций можемо запевнити, що вість ся зовсїм неправдива.

**Для остороги еміґрантів.** Бразилїйский конcул в Генуї одержав від свого правительства телеґрафічний наказ, не пускати галицких еміґрантів до Бразилії, навіть і тих нї, котрі о власних коштах хотїли би поїхати.

**Письмо з учительских кругів:** Учителї руські серетского повіта засилають хвальній редакциї сердечну подяку за те, що так щиро уймає ся в своїй ґазетї за руске учительство буковиньске, котре посьміли льокайчуки румунїзаторскі, запроданцї та вороги руского народу безчестити в такий обуруючий спосіб в своїм нужденнім орґанї *Буков. Вѣдомости*.

Сьвідомі своєї тяжкої а важної задачі яко просьвітителї народу, не можуть рускі учителї серетского повіта нїяк знести такої обиди, яку їм *Бук. Вѣд.* закинули, мов-би то они неневний материял і безхарактерні. Ми бідні, але честь то наш найбільший капітал, наше найдорожше майно, котре ми нї за що в сьвітї не запродамо. Ми непевний материял для змагань москвофільских, то правда, бо нам лежить доля свого руского народу на серци. Ми учителї-Русини будемо все належати до народної партиї рускої на Буковинї і з погордою глядимо на такі безличні креатури, що, не маючи вже до кого вчепити ся, чіпають ся учительства, котрим иньші народи так дорожать.

Ми будемо йти все разом з щирими приятелями народу і зложимо таку страж на буковиньскій Руси, що вже небавом всякі вороги нашi і народу не будуть сьміли в той спосіб відзивати ся, як тепер.

Учителї серетского повіта:

Альбін Носієвич з Черепківців, Іля Лакуста з Балківців, Ник. Бендак з Глибоки, Іван П. де Брага з Роґожешт, Ан. Дуб з Міґучен, Евтихій Стришка з Неґостини, Юрій Смокит з Шербівців, Ол. Одовійчук з Серету, Ю. Копачук з Вовчинцїв, Кароль Меркер і Мих. Ронґуш з Глибоки, Семен Миронович з Серету і Ф. Банатюк з Тереблешт.

**Hitzferien для рускої мови.** Оно певно не є приємно, так часто жалувати ся на маловажене науки рускої в мови черновецких народних школах; але дїйсно стан науки сеї мови такий сумний, що годї єго стерпіти. Онгди ми мали нагоду оголосити, що в 6-кл. народній школї при семигородскій улици нема відповідних учительских сил для науки рускої мови і тому вчать дїтий з 3-ої і 4-ої, взглядно 5-ої і 6-ої кляси разом по руски. Який успіх може бути з такої науки, се осудить кождий хоч сяк-так обзнакомлений з учительским званем. Дві кляси разом учити, се річ не легка, та коби хоч учили совістно, а то прийде наука рускої мови, то учитель поступає так, мовби старав ся позбути ся того обовязку. Такий факт зайшов вчера. Дїти мали від 2—3 год. пополудни науку, а від 3—4 год. мала бути наука рускої мови. Відразу стало учителям рускої мови так горячо, що зробили собі Hitzferien і пустили дїтий домів. Ми звертаємо увагу п. директора Фляша на се безправство. Від такого маловаженя доходить до того, що власне з тої 6-кл. народної школи як найменьше хлопцїв записало ся на приготовляючий курс і звідтам не буде відповідного числа дїтий для рускої ґімназиї. Що сему винні лише самі учителї, найлїпше доказують слова, які нам вчера сказав на дотичне питанє один руский ученик: „Я би ішов до рускої ґімназиї, але я так мало вмію по руски, що встидаю ся.“ Таке сьвідоцтво виставив ученик свому учителеви. Чи оно справдї так, нехай сконстатує п. директор Фляш.

**Великий огонь** вибух передвчера вечером о $^{1}/_{2}10$ год. в коршмі при дорозї до Чагра за стацию Volksgarten. Там стоїть при гостинци т. зв. „деревляна коршма“ гр. пр. релїґійного фонду, котру виарендував Гелленберґ. Коли жінка хотїла засьвітити лямпу, нафта виляла ся і відразу запалила ся. В хатї настав переполох. Гелленберґова хотїла сама борзо гасити огонь, але попекла ся і тодї цїла родина з 9 малими дїтьми вибігли на двір, ратуючи худобу і деякі річи. Хоч міска сторож огнева прибула зараз на місце нещастя і працювала тяжко, не удало ся всего вирятувати. Коршма згоріла до тла, бо води не було до гашеня. Шкода виносить 2.000 зр.; коршма була асекурована. — В Гозієві погорів селянин Василь Гунчій сего тижня. В ночи на четвер вибух з незнаної доси причини огонь і знищив всї приряди господарскі, все збіже і цїлу одїж.

**Складки.** На учительскій конференциї в Вижници зложили окрім вже виказаних жертв на *бурсу* Народного Дому в Чернівцях ще пп. уч.: Фердинанд Швайцер з Вижницї 2 зр., І. Крилатий з Міґови 1 зр., Ст. Нанасій з Берегомету н. С. 50 кр., Пилип Андрюк з Іспаса 60 кр., Сидір Годованьский з Лукавця 6 зр., С. Балошескул з Дихтинця 1 зр. 50 кр., В. Чарнецкий з Серґіїв 50 кр., Іваницкий з Конятина 1 зр., Денис Цуркановuч з Міґови 50 кр., Е. Недільский з Вашківців 50 кр., Сара Бухгольц з Лукавця 50 кр., Йосиф Стрембковский з Яблоницї 50 кр., М. Данчул з Стебного 1 зр., О. Брандель з Меґи 20 кр.; разом 16 зр. 30 кр.; надуч. Дмитро Павнель з Валяви 3 зр. Доси зложено разом **210 зр. 90 кр.** — В ч. 124 на 3-ій сторонї в 3-ій шпальтї 1-ій стрічцї має бути 16 зр. 05 кр. — На *друкарню* зложили уч. Пилип Андрюк з Іспаса 50 кр., уч. М. Данчул з Стебного 1 зр., надуч. Дмитро Павнель з Валяви 2 зр.; разом зложено доси **703 зр. 21 кр.**

---

накинув ся на мене, для чого не ношу єго перстеня. Сказала я єму, що за великий. Тодї він наміг ся сам о правдї переконати ся і засунув мені перстень сам на палець! Гу, як я бояла ся єго дотиків! Як не люблю єго рук! Довгі такі, ніжно виплекані, потроха дрожачі — цїлком такі як він, як кіґтї які!... Коли увійду до хати, то слїдить все мовчки поглядом за мною; підкручуючи вуса, водить очима то сюди то туди. Ох!

Тїтка каже: говорив їй, що дуже мене любить і що дуже гордий на свій вибір, що єго товариші будуть цїлком „зафрасовані“, побачивши в него таку красу, і що він мов помолоднїв...

Се неправда, що я єго суджена! Не може бути правдою; я освободжу ся від него! Ах! що нема нїкого, хто би за мною вступив ся! Як би бабуня жила!... Бабусенько ти моя золота, щира, вірна, поглянь, що зо мною дїє ся! Глянь, чия маю бути, і на що ти мене викохала! Ти називала мене своїм ангелом. Пригадуєш собі? Вечерами, коли ми клали ся на спочинок, ти оповідала, що дївчата мають бути чисті, як цьвіт лелїї, встидливі мов голуби. Тодї ти називала мене своїм ангелом і лелїєю!...

Видиш ти тепер свою лелїю? Видиш, хто має єї зірвати? Або чи хто перед нею стане і заслонить єї білу одїж перед брудними замахами!... Дивись бабусенько... дивись!

*

Я не хочу довше над своїм житєм поступувати.

Льорден від'їхав. Він прибув, щоби умовити ся, коли ладити весїлє. Оно має відбути ся підчас вакаций, отже за чотири-пять місяцїв, цїлком тихо; — і зараз другого дня маємо „ми“ (ха, ха!) від'їхати. Я стояла підчас тої наради сперта о стїну і слїдила за розмовою. З їх думками я не годила ся; я відчувала, що не стану єго жінкою. І я не стану нею! Нехай дїє ся, що хоче, але житя свого не запропащу. Я хочу жити, але не так, щоби лише по сьвіту волочити ся! Ось що я рішила ся вчинити. До часу вінчаня винайду собі яке місце, значить: піду десь за компанїонку, а відтак відмовлю Льорденови. А коли не найду місця... нї, про се не хочу й думати, се неможливо! Ах, але тут дома також годї оставати ся! Впрочім я не дам ся дальше гнобити!

*(Дальше буде.)*

## Телеґрами „Буковини“.

*З дня 20-го червня 1896 року.*

**Будапешт.** Угорска делеґация приняла по короткій розправі звичайні і надзвичайні видатки военні і кредит для окупованих країв. Опісля принято без дебати буджет заграничного мінїстерства.

**Франкфурт н. Одрою.** В честь хіньского віцекороля відбула ся тут велика військова парада; на снїданю заявив Лїґунґчанґ, що уважае прускую армію за найлїпшу в сьвіті.

**Рим.** Після донесеня Аґенциї Стефанїого видав італїяньский король декрет, котрим зносить военний стан в Еретриї.

**Царгород.** В Гавтан вибухли наново розруху; три компанії Друзів цїлком знищені. Французский амбасадор ще раз упоминав ся задля Крети і жакав заіменованя християньского ґубернатора, признаня Галеппаского трактату і поновного скликаня сойму. Деякі амбасадори дістали вже нахаз, прилучити ся до сих кроків французского амбасадора, а иньші вичікують інструкций.

**Петербург.** Торжественний вїзд царскої пари відложено до 29-го с. м. Царска пара прибуде вже 27-го с. м. до Царского Села; а по вїздї відвидить всї церкви і гроби предків, а по торжестві відїде до Петергофу.







# Рух поїздів зелїзничих

**важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.**

| Приходять | Поїзди: поспішні | | | особові | | | мішані | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **до Чернівців** | | | | | | | | |
| З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина | $11^{28}$ | . | . | $6^{\underline{57}}$ | $10^{\underline{28}}$ | $5^{\underline{50}}$ | | |
| З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки | $3^{29}$ | . | . | $9^{12}$ | $10^{\underline{00}}$ | $5^{\underline{23}}$ | | |
| З Новоселицї, Садаґури | . | . | . | . | . | . | $11^{13}$ | $9^{\underline{50}}$ |
| **до Львова** | | | | | | | | |
| З Відня, Кракова | $1^{30}$ | $5^{\underline{10}}$ | | $6^{\underline{55}}$ | $9^{\underline{30}}$ | $9^{55}$ | | |
| З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова | $9^{\underline{55}}$ | . | . | $6^{\underline{13}}$ | $7^{28}$ | $2^{\underline{01}}$ | | |
| З Підволочиск | $2^{30}$ | $10^{\underline{05}}$ | . | $8^{05}$ | $5^{10}$ | . | | |
| З „ на Підзамче | $2^{18}$ | $9^{\underline{50}}$ | . | $7^{42}$ | $4^{45}$ | . | | |
| Зі Стрия | . | . | . | $12^{\underline{10}}$ | 8 | $1^{50}$ | | |
| З Белзця | . | . | . | $8^{00}$ | $5^{45}$ | . | | |
| Зі Сколього і Стрия | . | . | . | $10^{\underline{10}}$ | . | . | | |
| З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) | . | . | $8^{\underline{45}}$ | . | . | . | | |

| Відходять | Поїзди: поспішні | | | особові | | | мішані | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **з Чернівців** | | | | | | | | |
| До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня | $3^{47}$ | . | . | $9^{41}$ | $10^{\underline{29}}$ | $5^{\underline{38}}$ | | |
| До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту | $12^{03}$ | . | . | $7^{\underline{17}}$ | $10^{\underline{48}}$ | $6^{16}$ | | |
| До Садаґури, Новоселицї | . | . | . | . | . | . | $4^{30}$ | $6^{21}$ |
| **зі Львова** | | | | | | | | |
| До Кракова і Відня | | $2^{50}$ | $11^{\underline{00}}$ | $4^{\underline{40}}$ | $9^{55}$ | $6^{\underline{45}}$ | | |
| „ Підволочиск | . | $2^{11}$ | $6^{00}$ | . | $9^{30}$ | $10^{\underline{45}}$ | | |
| „ „ з Підзамча | . | $2^{25}$ | $6^{14}$ | . | $9^{48}$ | $11^{\underline{12}}$ | | |
| „ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту | $6^{10}$ | . | . | $10^{25}$ | $2^{45}$ | $10^{\underline{15}}$ | | |
| „ Стрия | . | . | . | $5^{\underline{22}}$ | $9^{35}$ | $7^{\underline{22}}$ | | |
| „ Белзця | . | . | . | $9^{15}$ | $7^{\underline{05}}$ | | | |
| „ Сколього і Стрия | . | . | . | . | . | $3^{05}$ | | |
| „ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) | $8^{40}$ | . | . | . | . | . | | |

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.


Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.